

Merak Ettikleriniz

merak.ettikleriniz@tubitak.gov.tr

Madeni Paraların Kenarları Neden Genellikle Tırtıklıdır?

Tuba Sarıgöl

Madeni paraların geçmişi MÖ 600'lü yıllara kadar dayanıyor. Geçmişte madeni paralar altın ve gümüş gibi değerli madenlerden üretiliyor ve dövülerek şekillendiriliyordu. Zamanla ticaretin gelişmesine bağlı olarak madeni paraya talebin artması, darphanelerin daha hızlı üretim yapmasını zorunlu hale getirdi. Ancak üretim elle yapıldığı için bu süreçte şekli çok düzgün olmayan düşük kalitede madeni paralar üretildi. Bu durum sahte ve kenarları yontulmuş -kalpazanlar madeni paraların kenarlarını yontarak değerli madenlerden küçük miktarlarda çalıyordu- paraların fark edilmesini zorlaştırıyordu.

Bu sorunun üstesinden gelmek için geliştirilen yöntemlerden biri madeni paraların makineler kullanılarak üretilmesiydi. Böylece şekli çok düzgün dairesel paralar üretmek mümkün oldu. Paraların kenarlarının yontulmasını engellemek için ise madeni paralar kenarları tırtıklı şekilde üretilmeye başlandı. 1696 yılında İngiltere Kraliyet Darphanesi'nin başına getirilen fizikçi Isaac Newton madeni paralar kırılarak yapılan sahtecilikle başa çıkmak için bu yöntemi kullanmıştı.

Günümüzde ise madeni paralar değerli madenlerden yapılmamasına rağmen (çoğunlukla bakır, nikel ve çinko alaşımlarından üretiliyorlar) kullandığımız bazı madeni paraların kenarları tırtıklı.

